

دانشگاه علامه طباطبائی
دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی

رساله جهت دریافت درجه دکترای تخصصی برنامه ریزی درسی

عنوان رساله

طراحی الگوی ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی دوره کارشناسی
پیوسته رشته پرستاری دانشگاه های علوم پزشکی کشور

استاد راهنما

جناب آقای دکتر حسن ملکی

استادان مشاور

سرکار خانم دکتر مهنوش بازارگادی - جناب آقای دکتر عباس عباس پور

دانشجو

شهلا علیاری شوره دلی

دی ۱۳۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

به منظور طراحی الگوی ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری، تحقیقی به روش کاربردی از حیث هدف و نیز به روش توصیفی-پیمایشی از لحاظ نحوه گردآوری اطلاعات در دانشگاه های علوم پزشکی کشور انجام شد. این تحقیق، مبتنی بر رویکرد چند روشی و ترکیبی (کمی و کیفی) صورت پذیرفت. جامعه آماری این تحقیق، کلیه اعضای هیات علمی گروه های پرستاری دانشکده های پرستاری و مامایی دانشگاه های علوم پزشکی مستقر در شهر تهران در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ و همچنین کلیه خبرگان و صاحب نظران برنامه درسی و پرستاری بود. در بخش کمی، نمونه آماری این مطالعه شامل ۹۳ نفر از اعضای هیات علمی گروه های پرستاری دانشکده های پرستاری و مامایی دانشگاه های علوم پزشکی مستقر در شهر تهران در نظر گرفته شد که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای نسبتی انتخاب گردیدند و نیز در بخش کیفی، در نهایت ۳۸ نفر از صاحب نظران و متخصصان برنامه درسی و پرستاری به روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند. ابزار تحقیق، شامل فیش برداری، مصاحبه و پرسشنامه بود که بر روش های تحلیل توصیفی و استنباطی شامل: آزمون t و آزمون همبستگی مبتنی بود. یافته ها حاکی از آن بود که هر چند در دهه گذشته کوشش هایی برای ارتقاء کیفیت آموزش پرستاری مانند ارزشیابی درونی و رتبه بندی دانشکده های پرستاری در ایران انجام شده است اما در زمینه اعتبارسنجی برنامه درسی اقدامی صورت نگرفته است. همین طور بررسی تجارب بین المللی نشان داد که در کشورهای توسعه یافته، اعتبارسنجی برنامه آموزش کارشناسی پرستاری به صورت نهادینه، قانونمند و مداوم انجام می شود و جنبه های مشترکی را می توان میان آنها یافت ولی یک الگوی جهان شمول اعتبارسنجی که برای تمام کشورها قابل کاربرد باشد، وجود ندارد. به منظور تدوین الگوی مذکور ابتدا، طی سه مرحله و با نظرسنجی از اعضای هیات علمی نمونه، ۹ عامل، ۳۹ ملاک و ۱۴۳ شاخص برای ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری تعیین شد. سپس با توجه به تجارب جهانی و ویژگی ها و شرایط موجود در کشور الگوی پیشنهادی تدوین گردید. به منظور تعیین مطلوبیت الگوی یاد شده و بومی سازی آن از ۳۸ نفر از خبرگان برنامه درسی و پرستاری به شیوه دلفی در دو دور نظرخواهی به عمل آمد. در نهایت، الگوی ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری دانشگاه های علوم پزشکی کشور در ۸ مولفه شامل: فلسفه، ویژگی ها، اهداف، اصول، فرآیند اجرا، ساختار، الزامات کاربردی و عملیاتی کردن الگو و عوامل، ملاک ها و شاخص های ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری، طراحی گردید.

واژه های کلیدی: اعتبارسنجی، شاخص ها، ارزشیابی کیفیت، برنامه درسی، کارشناسی پرستاری، طراحی الگو

تشکر و قدردانی

اول معلم انسان، ذات حق بود که اسماء حسنی را به انسان آموخت و از آن پس مقام تعلیم را به فرزندان آدم به وراثت نهاد. آن کس که شایسته ترین است، منتخب الهی برای تعلیم و تربیت انسان است. بر همین اساس بر خود واجب می دانم بعد از حمد و سپاس خداوند منان که یاریگر حقیقی من در تمام دشواریها بوده است و سلام و صلوات بر فرستادگانش بویژه خاتم انبیاء محمد مصطفی (ص)، مراتب سپاس و قدردانی خالصانه و صمیمانه را از همه کسانی که در این راه دشواری ام کردند ابراز نمایم:

- از استاد فرهیخته و فرزانه جناب آقای دکتر حسن ملکی که همواره راهنما و راه گشای بنده در نگارش رساله بوده اند، صمیمانه تشکر می نمایم. ایشان علاوه بر راهنمای علمی، استاد اخلاق و الگوی عملی ما بوده اند و خواهند بود.

- از استاد فاضل و گرانقدرم، جناب آقای دکتر عباس عباس پور که با راهنمایی ها و تذکرات خود، اینجانب را قرین الطاف خود قرار دادند، تشکر و سپاسگزاری می نمایم.

- از استاد مشاور سرکار خانم دکتر مهرنوش بازارگادی که در طی این مدت از راهنماییهای تخصصی و کتب و مقالات ایشان بهره جستیم، تشکر می کنم.

- از استادان محترم داور سرکار خانم دکتر منیره انوشه و جناب آقای دکتر حمید رحیمیان که بر بنده منت گذاشته و در مدت کوتاه رساله را مطالعه و امکان دفاع را فراهم نمودند، بسیار تشکر می کنم.

- از ریاست محترم دانشگاه علامه طباطبایی، رئیس محترم دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و تمامی اساتید محترم دانشکده، بخصوص مدیر محترم گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی تشکر و قدردانی می نمایم.

- از همکاری و حمایت ریاست محترم دانشگاه علوم پزشکی ارتش جمهوری اسلامی ایران امیر سرتیپ دکتر محمد حسین لشگری، جانشین محترم دانشگاه، جناب سرهنگ دکتر سید جواد حسینی،

معاون محترم آموزشی جناب سرهنگ دکتر علیرضا خوشدل و ریاست محترم دانشکده پرستاری جناب آقای دکتر آرمین زارعیان تشکر و قدردانی می نمایم.

- از همکاری اساتید و اعضاء محترم هیات علمی مشارکت کننده در نظر سنجی سپاسگزارم و از خداوند متعال برای همه این عزیزان، تندرستی و بهروزی آرزومندم.

- از همکاری های بی دریغ امیر سرتیپ دکتر محمد رضا خراشادی زاده ریاست محترم پژوهشکده دانشگاه عالی دفاع ملی در زمینه تجزیه و تحلیل داده های رساله صمیمانه قدردانی و سپاسگزاری می نمایم.

- همچنین از الطاف امیر سرتیپ دکتر شاهرخ فرزام پور ریاست سابق دانشگاه علوم پزشکی ارتش کمال تشکر و قدردانی را دارم.

- وظیفه خود می دانم که از سایر عزیزانی که بنحوی مرا مورد لطف و عنایت خویش قرار داده اند، تشکر نمایم.

تقدیم به

پیشگاه مقدس

حضرت بقیه الله الاعظم امام زمان روحی فدا (عج)

و به روح پاک

رهبر کبیر انقلاب حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه

و به ارواح پاک

شهیدان اسلام بالاحص شهدای ارتش جمهوری اسلامی ایران

و تقدیم به

همسر مهربانم که بدون همراهی ایشان قادر به اتمام رساله نبودم.

فرزندان عزیزم زهرا و سمیرا که ستارگان همیشه روشن زندگی ام هستند.

داماد گرامیم محمد رضا که همچون فرزندانم دوستش می دارم.

فهرست مطالب

فصل اول - کلیات تحقیق	۱۶
۱-۱- مقدمه	۱۸
۲-۱- بیان مسئله	۲۱
۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق	۲۳
۴-۱- اهداف تحقیق	۲۷

- ۵-۱- سوال های تحقیق..... ۲۷
- ۶-۱- تعریف مفاهیم تحقیق..... ۲۸
- فصل دوم - مبانی نظری و پیشینه تحقیق..... ۳۲
- ۱-۲- مقدمه..... ۳۳
- ۲-۲- مبانی نظری..... ۳۳
- ۱-۲-۲- ارزشیابی برنامه درسی..... ۳۳
- ۱-۲-۲-۱- تعریف ارزشیابی برنامه درسی..... ۳۴
- ۲-۲-۱-۲- پرسش های ارزشیابی..... ۳۵
- ۲-۲-۱-۳- رویکردهای ارزشیابی..... ۳۵
- ۲-۲-۱-۴- الگوهای ارزشیابی..... ۳۸
- ۲-۲-۲- اعتبارسنجی..... ۴۰
- ۱-۲-۲-۲- مبانی مفهوم شناسی..... ۴۰
- ۱-۲-۲-۲-۱- مفاهیم و تعاریف اعتبارسنجی..... ۴۰
- ۲-۲-۱-۲-۲- مفاهیم مرتبط با اعتبارسنجی..... ۴۴
- ۲-۲-۱-۳- چارچوب نظری یا فلسفه اعتبارسنجی..... ۵۳
- ۲-۲-۱-۴- تاریخچه اعتبارسنجی..... ۵۸
- ۲-۲-۱-۵- اهداف اعتبارسنجی..... ۶۸
- ۲-۲-۲- رویکردهای اعتبارسنجی..... ۶۸
- ۲-۲-۳- الگوهای اعتبارسنجی..... ۶۹
- ۲-۲-۴- انواع اعتبارسنجی..... ۷۰
- ۲-۲-۵- فرآیند اعتبارسنجی..... ۷۳
- ۲-۲-۳- ملاک ها، شاخص ها و استانداردها..... ۹۶
- ۲-۲-۳-۱- عوامل، ملاک ها و شاخص های ارزشیابی درونی یا خود- ارزشیابی..... ۱۰۰
- ۲-۲-۳-۲- ملاک ها و شاخص های ارزشیابی کیفیت برنامه درسی..... ۱۰۲

- ۱۰۷..... ۲-۲-۳-۳- استانداردهای اعتبارسنجی در آموزش علوم پزشکی
- ۱۱۲..... ۲-۳- پیشینه تحقیق
- ۱۱۲..... ۲-۳-۱- تجارب بین المللی در اعتبارسنجی برنامه
- ۱۱۲..... ۲-۳-۱-۱- ایالات متحده آمریکا
- ۱۲۷..... ۲-۳-۱-۲- انگلستان
- ۱۳۸..... ۲-۳-۱-۳- استرالیا
- ۱۴۶..... ۲-۳-۱-۴- هند
- ۱۵۳..... ۲-۳-۱-۵- مالزی
- ۱۶۱..... ۲-۳-۲- مروری بر مطالعات انجام شده
- ۱۶۱..... ۲-۳-۲-۱- مطالعات خارجی
- ۱۶۵..... ۲-۳-۲-۲- مطالعات داخلی
- ۱۷۰..... ۲-۴- نتیجه گیری
- ۱۷۴..... فصل سوم - روش شناسی تحقیق
- ۱۷۵..... ۳-۱- مقدمه
- ۱۷۵..... ۳-۲- روش تحقیق
- ۱۷۵..... ۳-۳- جامعه آماری
- ۱۷۶..... ۳-۴- گروه نمونه و شیوه گزینش آن
- ۱۷۶..... ۳-۴-۱- برآورد حجم نمونه اعضاء هیات علمی
- ۱۷۶..... ۳-۴-۲- روش نمونه گیری
- ۱۷۷..... ۳-۵- ابزار(ابزارهای) تحقیق
- ۱۷۷..... ۳-۵-۱- فیش برداری
- ۱۷۸..... ۳-۵-۲- مصاحبه
- ۱۷۸..... ۳-۵-۳- پرسشنامه
- ۱۷۸..... ۳-۵-۳-۱- اعتبار و پایایی پرسشنامه

- ۳-۶- روش اجرای تحقیق ۱۷۹
- ۳-۷- روش تجزیه و تحلیل داده ها ۱۸۱
- ۳-۸- اصول اخلاقی تحقیق ۱۸۱
- فصل چهارم - یافته های تحقیق ۱۸۳
- ۴-۱- مقدمه ۱۸۴
- ۴-۲- تحلیل یافته های سوال اول ۱۸۵
- ۴-۲-۱- سیر تحول آموزش پرستاری در ایران ۱۸۶
- ۴-۲-۲- مشخصات مقطع تحصیلی کارشناسی پیوسته پرستاری ۱۸۷
- ۴-۲-۳- برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری ۱۸۸
- ۴-۲-۴- ارزشیابی آموزش علوم پزشکی در سطح وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۱۹۰
- ۴-۲-۶- فعالیتهای انجام شده در زمینه ارزشیابی کیفیت آموزش پرستاری در ایران ۱۹۳
- ۴-۳- تحلیل یافته های سوال دوم ۲۰۱
- ۴-۳-۱- نهاد مسئول اعتبارسنجی در کشورهای مورد بررسی ۲۰۱
- ۴-۳-۲- اهداف و پیامدهای اعتبارسنجی ۲۰۴
- ۴-۳-۳- معیارها یا استانداردهای مورد نظر در اعتبارسنجی ۲۰۶
- ۴-۳-۴- فرآیند اعتبارسنجی ۲۰۸
- ۴-۴- تحلیل یافته های سوال سوم: ۲۱۱
- ۴-۴-۱- عوامل، ملاک ها و شاخص های پیشنهادی جهت ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه
درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری ۲۱۳
- ۴-۴-۲- وزن هر یک از شاخص های تعیین شده نسبت به هدف تحقیق ۲۱۷
- ۴-۴-۳- وزن هر یک از شاخص های تعیین شده نسبت به عامل خودش ۲۲۰
- ۴-۴-۴- وزن هر یک از ملاک ها نسبت به عامل خودش ۲۲۱
- ۴-۴-۶- وزن هر یک از عوامل تعیین شده نسبت به هدف تحقیق (ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی
برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری) ۲۲۳

۲۳۶	پرستاری.....	۴-۷-۴	ارتباط میان عوامل ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته
۲۳۶	تحلیل یافته های سوال چهارم.....	۴-۵	
۲۳۷	مبانی الگو.....	۴-۵-۱	
۲۴۱	فلسفه الگو.....	۴-۵-۲	
۲۴۲	ویژگی های الگو.....	۴-۵-۳	
۲۴۳	اهداف الگو.....	۴-۵-۴	
۲۴۳	اصول الگو.....	۴-۵-۵	
۲۴۴	فرآیند اجرای الگو.....	۴-۵-۶	
۲۴۵	ساختار الگو.....	۴-۵-۷	
۲۴۸	راهبردهای کاربردی و عملیاتی کردن الگو.....	۴-۵-۸	
۲۴۹	پرستاری.....	۴-۵-۹	ملاک ها و شاخص های ارزیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته
۲۴۹	تحلیل یافته های سوال پنجم:.....	۴-۶	
۲۵۰	نظرات خبرگان درمورد الگوی پیشنهادی.....	۴-۶-۱	
۲۵۱	نظرات خبرگان درمورد الگوی پیشنهادی در دور اول.....	۴-۶-۲	
۲۵۸	نظرات خبرگان درمورد الگوی پیشنهادی در دور دوم.....	۴-۶-۳	
۲۶۰	نتیجه گیری.....	۴-۷	
۲۸۵	فصل پنجم - بحث و نتیجه گیری.....		
۲۸۶	مقدمه.....	۵-۱	
۲۸۶	خلاصه یافته های حاصل از سوال اول تحقیق و بحث در مورد آن.....	۵-۲	
۲۹۰	خلاصه یافته های حاصل از سوال دوم تحقیق و بحث در مورد آن.....	۵-۳	
۲۹۴	خلاصه یافته های حاصل از سوال سوم تحقیق و بحث در مورد آن.....	۵-۴	
۳۰۱	خلاصه یافته های حاصل از سوال چهارم تحقیق و بحث در مورد آن.....	۵-۵	

- ۳۰۵..... ۵-۶- خلاصه یافته های حاصل از سوال پنجم تحقیق و بحث در مورد آن
- ۳۰۷..... ۵-۷- ویژگی های الگوی طراحی شده
- ۳۰۸..... ۵-۸- محدودیت های تحقیق
- ۳۰۹..... ۵-۹- پیشنهادها
- ۳۰۹..... ۹-۱- پیشنهادهای کاربردی
- ۳۰۹..... ۵-۹-۲- پیشنهادهای پژوهشی
- ۳۱۰..... ۵-۱۰- نتیجه گیری کلی
- ۳۱۲..... منابع
- ۳۱۳..... منابع فارسی
- ۳۲۱..... منابع انگلیسی:
- ۳۳۰..... پیوست ها

فهرست جداول

- ۴۳ جدول ۱-۲: دسته بندی الگوهای عمده ارزشیابی آموزشی
- ۵۱ جدول ۲-۲: ابعاد کیفیت در آموزش عالی
- ۵۶ جدول ۲-۳: ارتباط الگوهای ارزشیابی با جنبه های مختلف مبانی اخلاقی، سیاسی و

معرفت شناسی

- جدول ۲-۴: سیستم رتبه بندی چهار درجه ای NAAC ۱۵۰
- جدول ۳-۱: حجم نمونه های آماری از هر طبقه ۱۷۷
- جدول ۳-۲: لیست گروه های شرکت کننده در نظرسنجی به شیوه دلفی ۱۷۸
- جدول ۴-۱: تعداد واحدهای لازم برای گذراندن دوره کارشناسی پرستاری ۱۹۰
- جدول ۴-۲: لیست گروه های پرستاری مجری ارزشیابی درونی در دانشکده های پرستاری و مامایی کشور در سال ۷۸-۸۹ ۱۹۸
- جدول ۴-۳: تعداد گروه های پرستاری مجری ارزشیابی درونی دانشکده های پرستاری و مامایی کشور در سالهای ۷۸-۸۹ ۲۰۰
- جدول ۴-۴: ساختار تشکیلاتی جهت سازماندهی ارزشیابی درونی در دانشکده های پرستاری و مامایی ۲۰۰
- جدول ۴-۵: فراوانی و درصد عوامل مورد بررسی در طرح های ارزشیابی درونی گروههای پرستاری ۲۰۰
- جدول ۴-۶: نهادهای اعتبارسنجی برنامه آموزش پرستاری (دوره کارشناسی) در کشورهای مورد بررسی ۲۰۷
- جدول ۴-۷: فرآیند اعتبارسنجی برنامه آموزش کارشناسی پرستاری در کشورهای مورد مطالعه ۲۱۲
- جدول ۴-۸: مشخصات دموگرافیک شرکت کنندگان در نظرسنجی از عوامل، ملاک ها و شاخص های پیشنهادی ۲۱۴
- جدول ۴-۹: آزمون t انجام شده در مورد عامل مدیریت برنامه درسی ۲۱۵
- جدول ۴-۱۰: مقیاس تبدیل واژه های کمی به کیفی در مورد تاثیر عوامل و ملاک ها در کیفیت برنامه درسی کارشناسی پیوسته پرستاری ۲۱۵
- جدول ۴-۱۱: بررسی تاثیر عوامل ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پرستاری بر کیفیت برنامه درسی از طریق آزمون t یک نمونه ای ۲۱۶
- جدول ۴-۱۲: آزمون t انجام شده در مورد عامل طراحی برنامه درسی ۲۱۶
- جدول ۴-۱۳: بررسی تاثیر ملاک های ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته پرستاری بر عامل خودش از طریق آزمون t یک نمونه ای ۲۱۸
- جدول ۴-۱۴: وزن شاخص ها و ملاک ها نسبت به عامل "مدیریت برنامه درسی" و وزن شاخص ها نسبت به هدف تحقیق ۲۲۴

- جدول ۴-۱۵: وزن شاخص‌ها و ملاک‌ها نسبت به عامل "هدفهای برنامه درسی" و وزن شاخص‌ها نسبت به هدف تحقیق ۲۲۵
- جدول ۴-۱۶: وزن شاخص‌ها و ملاک‌ها نسبت به عامل "محتوای برنامه درسی" و وزن شاخص‌ها نسبت به هدف تحقیق ۲۲۶
- جدول ۴-۱۷: وزن شاخص‌ها و ملاک‌ها نسبت به عامل "فرآیند یاددهی-یادگیری" و وزن شاخص‌ها نسبت به هدف تحقیق ۲۲۷
- جدول ۴-۱۸: وزن شاخص‌ها و ملاک‌ها نسبت به عامل "هیات علمی" و وزن شاخص‌ها نسبت به هدف تحقیق ۲۲۸
- جدول ۴-۱۹: وزن شاخص‌ها و ملاک‌ها نسبت به عامل "عامل دانشجویان" و وزن شاخص‌ها نسبت به هدف تحقیق ۲۲۹
- جدول ۴-۲۰: وزن شاخص‌ها و ملاک‌ها نسبت به عامل "عامل دانش‌آموختگان" و وزن شاخص‌ها نسبت به هدف تحقیق ۲۳۰
- جدول ۴-۲۱: وزن شاخص‌ها و ملاک‌ها نسبت به عامل "عامل فضا، تجهیزات و زمان" و وزن شاخص‌ها نسبت به هدف تحقیق ۲۳۱
- جدول ۴-۲۲: وزن شاخص‌ها و ملاک‌ها نسبت به عامل "عامل ارزشیابی از آموخته‌های دانشجویان" و وزن شاخص‌ها نسبت به هدف تحقیق ۲۳۳
- جدول ۴-۲۳: وزن ملاک‌های ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری ۲۳۴
- جدول ۴-۲۴: وزن عوامل ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری ۲۳۵
- جدول ۴-۲۵: آزمون همبستگی میان ۹ عامل ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری ۲۳۶
- جدول ۴-۲۶: توزیع فراوانی شرکت کنندگان در مطالعه بر حسب پاسخ ۲۵۰
- جدول ۴-۲۷: توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس مدرک تحصیلی ۲۵۰
- جدول ۴-۲۸: توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس مرتبه علمی ۲۵۱
- جدول ۴-۲۹: ملاکها و شاخص‌های عامل مدیریت برنامه درسی ۲۷۶
- جدول ۴-۳۰: ملاکها و شاخص‌های عامل هدف‌های برنامه درسی ۲۷۷
- جدول ۴-۳۱: ملاکها و شاخص‌های عامل محتوای برنامه درسی ۲۷۸

۲۷۹	جدول ۴-۳۲: ملاکها و شاخص های عامل فرآیند یاددهی - یادگیری
۲۸۰	جدول ۴-۳۳: ملاکها و شاخص های عامل هیات علمی
۲۸۱	جدول ۴-۳۴: ملاکها و شاخص های عامل دانشجویان
۲۸۲	جدول ۴-۳۵: ملاکها و شاخص های عامل دانش آموختگان
۲۸۲	جدول ۴-۳۶: ملاکها و شاخص های عامل فضا ، تجهیزات و زمان
۲۸۴	جدول ۴-۳۷: ملاک ها و شاخص های عامل ارزشیابی از آموخته های دانشجویان

فهرست نمودارها

۸۱	نمودار ۱-۲ : تحلیل SWOT خود- ارزشیابی
۸۷	نمودار ۲-۲: چارچوب مدیریت اعتبارسنجی برای طراحی جدول زمانی خود-

ارزشیابی

- ۱۰۸ نمودار ۲-۳: ساختار پیشنهادی برای برنامه درسی مبتنی بر پیامدها
- ۱۲۶ نمودار ۲-۴: ساختار سازمانی NLNAC
- ۱۴۰ نمودار ۲-۵: چارچوب تضمین کیفیت شورای پرستاری و مامایی انگلستان
- ۱۵۲ نمودار ۲-۶: ساختار سازمانی INC
- ۱۵۶ نمودار ۲-۷: ارتباط بین پیامدهای یادگیری، Credit value و MQF
- ۱۸۲ نمودار ۳-۱: دیاگرام روش انجام تحقیق
- ۲۶۲ نمودار ۴-۱: الگوی اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری
- ۲۶۷ نمودار ۴-۲: فرآیند اجرای اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری
- ۲۷۵ نمودار ۴-۳: روند ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

آموزش عالی با پیشینه ای به قدمت بیش از هشت سده، به عنوان نهادی کلیدی مورد توجه خاص ملت ها و دولت ها است و به جرات می توان گفت در میان نهادهای اجتماعی و اقتصادی که ظرف چند صد سال اخیر پا به عرصه وجود گذاشته اند، تنها تعداد انگشت شماری توانسته اند مانند دانشگاه ها دوام آورند و پایدار بمانند.

دانشگاه ها از پرارزش ترین نهادهایی هستند که جامعه برای پیشرفت و توسعه در اختیار دارد. دانشگاه ها از یک سو حافظ و انتقال دهنده میراث فرهنگی و ارزش های حاکم بر جامعه اند و از سوی دیگر پاسخگوی نیاز های اجتماعی برای کسب، اشاعه و توسعه دانش و فناوری می باشند. (پازارگادی، مهنوش ۱۳۷۷) برای دستیابی به چشم اندازی مناسب از موقعیت کنونی و مسائلی که دانشگاه های کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه پیش رو دارند و یا باید با آن روبرو شوند لازم است نظام آموزش عالی بصورت دقیق مورد بررسی قرار گیرد و مولفه ها، عناصر و عوامل تاثیرگذار بر آن و سهم هر یک از آنها در این عرصه مشخص شود. (محمدی و همکاران، ۱۳۸۸)

آموزش علوم پزشکی، بخش مهمی از نظام آموزش عالی است که با حیات انسانها سروکار دارد. نظام آموزشی علوم پزشکی به عنوان بخش با اهمیت آموزش عالی تلقی می شود که وظایف مهمی همچون آموزش، تحقیق، ارائه خدمات به افراد جامعه، تکامل حرفه ای رشته های گوناگون درون خود و توسعه فرهنگ را به عهده دارد. (صالحی، شایسته ۱۳۷۷ ص ۳۱-۳۶)

کیفیت دانشگاه های علوم پزشکی از ابعاد مختلفی مورد توجه قرار گرفته است. برخی از صاحب نظران، کیفیت هر دانشگاه را مترادف با توانایی بدست دادن نتایج مطلوب می دانند، برخی دیگر، کیفیت دانشگاه را مترادف با کارآیی آن می دانند و کارآیی نظام را در ارتباط با سه مقوله درون داد، فرآیند و برون داد ذکر می کنند و کیفیت را سبب افزایش بهره وری و بهره دهی ذکر می نمایند. به هر شکل هنگامی که صحبت از کیفیت دانشگاه به میان می آید، ارزشیابی عملکرد و نظام آموزشی مطرح می شود. برای سنجش عملکرد نظام آموزشی معیارها، استانداردها و شاخص های عملکردی موردنیاز می باشد که تمامی آنها مفهوم اعتبارسنجی دانشگاهی را سازمان می دهند. (پازارگادی، ۱۳۷۷ ص ۱)

امروز دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی در ایران به جهت قرار داشتن در دوران توسعه و سازندگی، نیاز به سازو کارهای دقیقتری بیش از دفاتر نظارت و ارزشیابی در سطح وزارت متبوع برای ارزشیابی عملکرد دارند. امروز دانشگاه ها و نیز جامعه نیاز به شناختی دقیق از وضع موجود هر دانشگاه و موسسه آموزشی و برنامه درسی آن دارند. اعتبارسنجی دانشگاهی به این نیاز پاسخ می دهد و با ابزار دقیق خود کم و کاستی ها را در دانشگاه هویدا می سازد. مراکز می توانند برنامه های ارزشیابی دقیقی بر اساس اطلاعات واقعی و